

ŽENSKA PRAVA RAVNATELJICA UREDA ZA RAVNOPR

Čak u 106 općina nema ni jedne žene

Piše Branka ŽUŽIĆ Snimio Ranko ŠUVAR/CROPIX

– Nitko me ne može uvjeriti da je ovome razlog nedovoljna zainteresiranost žena u manjim i ruralnim sredinama, i da u više od sto naših općina nema ni jedne jedine žene koja bi mogla obnašati dužnost općinske vijećnice – kaže mr. Štimac-Radin, najavljujući da će na lokalnim izborima u svibnju stranačke liste morati imati 40 posto ženskih imena

Prema su Vladin Ured za ravnopravnost spolova, ravnateljica za ravnopravnost spolova i ženske udruge tumačili Zakon o ravnopravnosti spolova tako bi se od idućih lokalnih izbora 2013. godine političkim strankama i nezavisnim listama naplaćivale novčane kazne za nepoštovanje zastupljenosti žena od najmanje 40 posto na izbornim listama, sudeći prema izjavi premijera Zorana Milanovića na nedavnoj sjednici Vlade RH, to će se dogoditi tek na idućim parlamentarnim izborima 2015. godine.

Bio je to povod za razgovor s ravnateljicom Vladina Ureda za ravnopravnost spolova mr. sc. Helenom Štimac-Radin.

✘ Dakle, kada doista stupa na snagu prekršajna odredba članka 35. Zakona o ravnopravnosti spolova?

– Ostupanju na snagu prekršajnih odredbi, odnosno financijskih kazni za političke stranke koje neće poštovati zakon o n s k u obvezu o uvrštavanju najmanje 40 posto podzastupljenog spola, odnosno žena na kandidacijske liste, postoje različita mišljenja. Kao što se dobro vidjelo i u Saboru prilikom rasprave o davanju vjerodostojnog tumačenja članka vezanog uz sporno pitanje – koji su treći redovni izbori od dana stupanja na snagu Zakona? S obzirom na navedeno, Vlada je zauzela stav da je potrebno ići u izmjene i dopune Zakona o ravnopravnosti spolova kako bi se predmetna odredba preciznije definirala. Ako se to bude dogodilo na sljedećim parlamentarnim izborima, onda ćemo moći reći da je zakon postigao svoj potpun učinak.

✘ Znači li to da se opet u Hrvatskoj, zbog nedostatka političke volje, odgađa mogućnost jednakih šansi sudjelovanja u političkom životu na štetu žena?

– Za odgovor na ovo pitanje potrebno je pričekati rezultate lokalnih izbora u svibnju sljedeće godine, kad će se vidjeti koliko će stranke poštovati zakonsku odredbu. Dobra je vijest da je novi Zakon o lokalnim izborima, koji je upravo u saborskoj proceduri, usklađen sa Zakonom o ravnopravnosti spolova na način da u dijelu koji propisuje pravila kandidiranja nameće da se kandidacijske liste utvrđuju poštujući načelo ravnopravnosti spolova, sukladno posebnom zakonu.

✘ Iako žene u našoj zemlji čine 52 posto biračkog tijela, nisu li sljedeći podaci potvrdili ne samo trajne i zabrinjavajuće podzastupljenosti žena na izbornim listama i u procesu političkog djelovanja, nego i njihove otvorene diskriminacije? Istarska županija, koja se hvali da je jedna od najeuropskih županija u zemlji, u 41 jedinici lokalne samouprave ima samo jednu načelnicu, onu Fažane, i to iz redova SDP-a?

– Udio žena na najvišim izvršnim funkcijama na lokalnoj razini uistinu je poražavajući i tu brojke govore dovoljno same za sebe. Ne samo Zakon o ravnopravnosti spolova, nego i Nacionalna politika za ravnopravnost spolova, koju je Hrvatski sabor donio prošle godine, ističe da je do 2015. godine potrebno znatno povećati udio žena u predstavničkim i izvršnim tijelima vlasti na svim razinama. Dovoljno je napomenuti da uz navedene podatke u Hrvatskoj postoji čak 106 općinskih vijeća u kojima nema ni jedne jedine žene. Nitko me ne može uvjeriti da je ovome razlog nedovoljna zainteresiranost žena u manjim i ruralnim sredinama, i da u više od sto naših općina nema ni jedne jedine žene koja bi mogla obnašati dužnost općinske vijećnice.

✘ Zastupljenost žena u predstavničkim tijelima vlasti veća je od njihove participacije u izvršnoj vlasti. Međutim, govore li podaci po kojima je u Hrvatskom saboru 24 posto žena, u Vladi RH 13 posto, u općinskim

Helena Štimac-Radin: Europa uvodi standarde da privatne tvrtke i korporacije u upravljačkim tijelima imaju zastupljeno 40 posto žena

RAVNOST SPOLOVA mr. HELENA ŠTIMAC-RADIN:

inških vijeća jedne žene

vijećima 12 posto, a u gradskim vijećima i županijskim skupštinama 22 posto, u prilog činjenici Hrvatska još puno zaostaje na putu do ravnopravnijeg položaja žena?

– Nema sumnje da je uravnotežena zastupljenost muškaraca i žena u procesima odlučivanja u političkom i javnom životu jedan od bitnih indikatora stvarnog demokratskog stupnja razvoja neke zemlje. No, treba reći da se Hrvatska s 25 posto zastupnica u parlamentu nalazi u prosjeku zemalja članica EU-a. Primjerice, manje žena u parlamentu imaju Mađarska i Malta – devet posto, manje od Hrvatske ima i Velika Britanija – 22 posto, Italija 21 posto. S druge strane, Island, Norveška, Belgija, Finska, Nizozemska i, naravno,

Švedska dostigle su zastupljenost žena u parlamentu od 40 do 44 posto.

✘ **Što se tiče kažnjavanja političkih stranaka zbog nepoštovanja jednake zastupljenosti žena na izbornim listama, kakva je praksa u svijetu? Koji bi primjer Hrvatska mogla slijediti?**

– Naravno da bismo trebali slijediti put skandinavskih zemalja. Pojedine zemlje također su uvele financijske kazne za političke stranke, poput Francuske. Poljska je nedavno usvojila zakon prema kojemu ne mogu biti registrirane liste političkih stranaka koje ne zadovoljavaju propisane kvote, učinile su to i Belgija i Španjolska, a slično je prije prošlih parlamentarnih izbora usvojila i Slovenija.

✘ **Posljednja Koordinacija županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova u Šibeniku očekuje od povjerenstava i medija doprinos uspostavi većeg udjela žena na lokalnim izborima?**

– Koordinacija je zaključila da će županijska povjerenstva pro

vediti

kampanje na području svojih izbornih jedinica, uz praćenje izbornog procesa od faze kandidature do faze preuzimanja mandata, a apelirala je i na javne i privatne medije da do lokalnih izbora osiguraju više medijskog prostora za predstavljanje kandidatkinja.

✘ **Kako komentirate činjenicu da su u Hrvatskoj političari na čelu političkih stranaka, a iznimkom predsjednice HSP-a dr. Ante Starčević, kao i to da su na čelu županijskih organizacija političkih stranaka uglavnom muškarci.**

– Odavno tvrdim da je ženama puno teže postići nominaciju u vlastitoj stranci za čelna mjesta nego muškarcima, te da se politika još uvijek percipira kao muški posao. Provedena istraživanja pokazuju da su građani i građanke svjesne nedovoljnog udjela žena na mjestima donošenja političkih odluka, a kao najčešće razloge takvog stanja navode predrasude o sudjelovanju žena u politici i opterećenost obiteljskim obvezama.

✘ **Kako gledate na zahtjeve ženskih udruga da se na lokalnim izborima bojkotiraju liste bez najmanje 40 posto žena?**

– Smatram da su i same udruge bile svjesne retoričkoga karaktera ovog pitanja.

✘ **Praksa je do sada bila da većina političkih stranaka žene kandidira na začelju izbornih lista, što znači da nemaju nikakvih šansi da budu izabrane. Kako primorati stranke da počnu primjenjivati zakonsku odredbu o jednakoj zastupljenosti žena i muškaraca na listama?**

– Važna je uloga ženskih or-

ganizacija unutar političkih stranaka, a ohrabruje to što su neke od njih već krenule s kampanjama vezanim uz poštovanje zakona i uključivanje većeg broja žena na stranačke liste. Ured za ravnopravnost spolova prije svakih je izbora provodio kampanje, za što su zanimanje pokazale i neke susjedne zemlje navodeći ga kao primjer dobre prakse.

✘ **Neke od europskih zemalja uvele su zakonski propis kojemu izbornu povjerenstvo takve liste proglašava nevažećima i one ispadaju iz izborne utrk.**

– U svakom slučaju, trebamo pričekati najavljene zakonske promjene. Pojedini zastupnici SDP-a u nedavnoj su saborskoj raspravi spominjali i takvu mogućnost.

✘ **Hoće li ulaskom Hrvatske u EU svijest naših muških političkih "krojača" morati biti "europskija", posebice u svjetlu nove odluke Europske komisije o obvezi kompanija i korporacija da na upravljačkim funkcijama mora biti najmanje 40 posto žena?**

– Riječ je o Direktivi koju je Europska komisija uputila Europskom parlamentu na usvajanje i ona će vjerojatno biti usvojena u sljedećih nekoliko mjeseci. Sve članice EU, a to će od 1. srpnja 2013. obvezati Hrvatsku, morat će uskladiti svoje nacionalno zakonodavstvo s Direktivom najkasnije do 2015. godine. Prema tome, slijedit će nam još jedna zanimljiva rasprava o 40-postotnoj zastupljenosti žena, ovaj put u upravnom odboru tvrtki.

✘ **Mnogi političari, političarke, državne institucije i mediji i dalje ne koriste rodno osjetljiv jezik.**

– Diskriminacija u jeziku vrlo je često prikriveni oblik diskriminacije, sadržan u tvrdnji da je muški rod univerzalni rod. Podsjećam da je u Hrvatskoj donesena Nacionalna klasifikacija zanimanja u kojoj se svazanimanja navode u oba roda.

✘ **Očekujete li pomake nakon idućih lokalnih izbora?**

– Na zadnjim lokalnim izborima u odnosu na one iz 2005. godine postignut je napredak od prosječno sedam posto, što je navedeno u gotovo svim međunarodnim izvještajima kao značajan napredak. Kad bismo na ovim izborima ostvarili napredak za isti postotak, dosli bismo do prosječne zastupljenosti žena od 30-ak posto u gradskim vijećima i županijskim skupštinama, a to je rezultat kojim bismo, lako ne u potpunosti, mogli biti relativno zadovoljni.

HRVATICE SU...

52 posto biračkog tijela
21 županija – 1 županica
127 gradova – 6 gradonačelnica
429 općina – 21 načelnica

USPOREDBE:

Hrvatski sabor – 24 posto zastupnica
Island, Norveška, Belgija, Finska, Nizozemska, Švedska – od 40 do 44 posto
Ruanda – 50 posto žena
Pakistan – 22 posto
Velika Britanija – 22 posto
Italija – 21 posto
Mađarska i Malta – 9 posto